

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Euroopan unionin Suomelle antamasta virallisesta huomautuksesta lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten torjumisessa esiintyvistä puutteista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Olli Immosen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 832/2020 vp:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, että EU:n komission Suomelle antamat huomautukset lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten torjumisen puutteista saadaan konkreettisesti korjattua ja että Suomessa ryhdytään noudattamaan YK:n lapsen oikeuksien peruskirjaa sekä edelleen

mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta lapsiin kohdistuvista törkeän tekemuodon seksuaalirikoksista annettaviin tuomioihin aletaan soveltaa laajemmin Suomen lain enimmäisrangaistuksia EU:n direktiivin (2011/93/EU) mukaisesti?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Komissio on 11.10.2019 antanut Suomelle virallisen huomautuksen, jossa se katsoo, ettei Suomi ole saattanut asianmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöään useita lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston sekä lapsipornografian torjumisesta annetun direktiivin 2011/93/EU säännöksiä. Komissio katsoo muun muassa, ettei Suomi ole säätänyt useista direktiivin alaan kuuluvista rikoksista seuraaville vankeusrangaistuksille riittävää enimmäiskestoja. Komissio on aloittanut samaa direktiiviä koskevan rikkomusmenettelyn myös 22 muuta jäsenvaltiota vastaan.

Suomi on vastannut komissiolle 10.1.2020. Vastauksessa esitetään perusteet, joiden nojalla direktiivi on katsottu täytäntöönpannuksi Suomessa asianmukaisesti. Rikoslakiin on viimeisimmän Suomen komissiolle tekemän direktiivin täytäntöönpanoa koskevan ilmoituksen jälkeen myös tehty eräitä muutoksia, joita ei ole otettu virallisessa huomautuksessa huomioon. Esimerkiksi 12.4.2019 voimaan tulleella lailla lapsen seksuaalisen hyväksikäytön enimmäisrangaistus on korotettu neljästä vuodesta kuuteen vuoteen vankeutta ja on säädetty uusi säännös törkeästä lapsen raiskauksesta, jonka rangaistusasteikko on vankeutta vähintään neljä vuotta ja enintään kaksitoista vuotta. Suomen vastauksessa selvennetään myös kansallista lainsäädäntöä sekä tuodaan esiin Suomen käsitys direktiivin oikeasta tulkinnasta. Eräiden direktiivin säännösten osalta Suomen vastauksessa todetaan, että täytäntöönpanoa voidaan tarvittaessa tarkastella uudelleen käynnissä olevan seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Virallinen huomautus on vasta rikkomusmenettelyn ensimmäinen vaihe. Komissio voi Suomen vastauksen arvioituaan päättää sulkea rikkomusmenettelyn tai jatkaa sitä. Kumpakaan päätöstä ei vielä ole tehty. Kun rikkomusmenettelyn lopputulokset eivät ole vielä tiedossa, niistä mahdollisesti aiheutuviin toimenpiteisiin ei voida ottaa tässä vaiheessa enempää kantaa.

Rikkomusmenettelystä riippumattakin on lapsiin kohdistuvia seksuaalirikoksia koskevaa lainsäädäntöä tarkoitus uudistaa. Seksuaalirikokset ovat eräitä vakavimmista rikostyypeistä ja lapsiin kohdistuvat teot ovat erityisen paheksuttavia. Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaan toteutetaan seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistus, jossa lähtökohtina ovat koskemattomuus ja seksuaalinen itsemääräämisoikeus. Seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistus on tämän hallituskauden merkittävimpiä uudistuksia oikeusministeriössä. Parhaillaan valmisteltavana olevassa kokonaisuudistuksessa seksuaalirikosten rangaistavuutta arvioidaan niin, että rangaistukset ovat oikealla tasolla sekä suhteessa teon vahingollisuuteen että muista rikoksista langetettaviin rangaistuksiin. Erityisesti lapsiin kohdistuvien törkeiden seksuaalirikosten vähimmäisrangaistuksia korotetaan. Uudistus merkitsee toteutuessaan lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten rangaistusten ja rikosnimikkeiden tuntuvaa ankaroitumista.

Seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistusta valmistelleen työryhmän mietintö on ollut lausuntokierroksella. Laajaa lausuntopalautetta arvioidaan parhaillaan huolellisesti. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa syksyllä 2021.

Helsingissä 30.11.2020

Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson